

Nro 10.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Feb
Költ Bétsben Januariusnak 3-dik napján 1795.
esztendőben.

* *
* * *
*Kitsiny szikrából is gyakorta nagy tűz szokott
kerekedni.*

Oly véggel fogott fegyvert a' Frantzia nemzet
ellen a' Hollándiai republica, hogy a' Scal-
dis vizén való, de a' patrióták által erőszakosan
meg sertetett jussát vizsgálja szerezhesse, 's tovább
is fenn tarthassa. Ez a' vég magában eleinte
könnyen el érhetőnek lenni láttatott, mi-
nekutánna a' Cs. K. és Prussiai ármádiák, a'
Brunsvigiai ura kodó hertzeg vezérése alatt
nemcsak Lotharingiába, hanem Champániába is

bé mentek, minden ottan lévő Fr. erősegeket meg hódoltattak, és olly nagy elömeneteleket tettek vala, hogy magok a' Párisi revolutionisták is tartottak látogatásoktól. Mindenekfelett való bizodalma vólt, és lehetett is a' Hollandiai respublikának, Nagy Britanniában, melly mind hozzája való baratsága, mind a' vele régtől fogva kötött és fenn álló kereskedésbéli szövetség által ösztönöztetvén, egész tengeri erejét védelmezésére ajánlotta, és küldötte.

A' Hollándiai respublikának ezen tulajdon, és szövetségesei erejekben való bizodalma, az Austriai Belgiomnak, de kiváltképen a' Hollandiai tartományok kúlsának Mastrichtnak múlt esztendőben lett el foglaltatások, a' Frantzia északi ármádiának a' *Mósa* vizén lett által menetele, a' Rénusig való ki terjeszkedése, 's leg közelebb a' *Waal* vizén lett által rontása után annyira el tsüggedett, hogy nagyobb veszedelemnek magától való el fordítása végett, kéntelen vólt Párisba követeket küldeni, 's magának békességet kérni.

A' mint a' Hollandiai levelek beszélik, kevesre mehetnek az oda küldetett követek *Brantsen* és *Repelaer* urak a' bokros gyűzedelmeikben fel fuvalkodott Párisi Conventnek tagjaival, a' kiknek törvénytelen kívánságok egészlen oda tzelezn láttatik, hogy Hollandiának régi constitutiója, melly mellett már más fél száz esztendőktől fogva szüntelen virágzott, töröltessen el, és az aristocratica igazgatás formája helyett democratica állitasson fel; hogy az Orániai ház, mellynek érdemeit soha is elegendőképen meg nem hálalhaty-tya Hollandia, eddig vólt jussaitól örökösen megfosztattasson; és hogy ne tsak el állyanak a' Belgák Nagy Britanniának szövetségétől, hanem egyszersmind velek együtt mennyenek Anglia ellen, és a' mint az új Frantziák szokták mondani, pusztítsák el a' kevély Ambiont. *Szamárnál is nagyobb szamar kívánság!*

Azomban, az északi Frantzia ármádiának ritka szerentséjü fő kormányozója *Pichegrü* Generál erőssen folytattya gyözödelmeit, és a' mint a' leg későbbi Hágai és Amsterdami levelek bizonyittyák, és a' múlt szombaton költ Bétsi diarium is jelenti, *Arnheimot*, *Utrechtet* el vette, az *Yssel* vizén túl fekvő tartományt egészen meghódoltatta, magát a' Hollandiai tartományt, *Hollandus* aranyakra vágyodó seregével együtt özön viz módjára el borította, *Hágát*, *Rotterdamot*, és *Amsterdamot*, *Gertruydenberget*, *Berg op zoomot*, egy szóval minden Hollandiai erőssegeket el foglalt, úgy hogy *Zelandiának* *Walcheren* nevü szigetén kívül, minden tartományokat és városokat meghódoltatott. — A' mint a' Bétsi diarium jelenti, maga az Orániai hertzeg familiástól együtt, nem *Brunsvigiába*, nem is *Hamburgba*, a' mint néhány külső levelek mondották, hanem egy hajón egyenesen Angliába futott, a' Hágai Karok és Rendek pedig, nem látván jobb módot a' Hollandiai respublikának nagyobb veszedelemtől való meg mentésére, egészen a' Frantzia részre hajlottak.

Az ezen szomorú ki menetel előtt történt dolgokat, ekként festi le a' *Leydai* közönséges levél után, a' Bétsi diarium. Fájdalom! a' kemény tél frigyét kötött a' Frantziákkal. — Annak segítségével által mind bellyebb bellyebb nyomúlnak déli Hollandiába és Utrechtbe, a' le esett mértékletes köd meg nem akadályoztathatta őket, sem *Ninwegen* mellett a' *Waal* vizén, sem *Rheen* alatt a *Rénuson* való által menetelben. — A' *Bommeli* és *Thieli* szigetekben még csak egy talpallatni föld sints immár birtokunkban, minekutánna a' *Jan. 8 ikén*, és *9 ikén* *Buuren* és *Grép* mellett keresett gyözödelmeiket az egyesült seregeknek semmivé tették volna, a' Frantziáknak *Jan. 10 ikén* szerzett diadalmok. Már most mind bellyebb bellyebb fúrják magokat. — *Walwoden* Generál vezérlése alatt, a' *Leck* vize háta megé vonták magokat az

Anglusok és Hannoveránusok. — *Gorcum*, a hol volt eddig az Orániai hertzegnek fő kvártélyá, magának hagyatott.

Egy *Jan. 13 ikén* költ Amsterdami levél így beszél: *Jan 13 ikén*, által költöztek a' Frantziák a' Rénuson *Panderen*, a' *Waalon Ninwegen*, a' *Leck* vizén pedig *Wageningen* mellett. Még most nem tudatik, minémű kimenetele vólt az Austria-kusokkal *Panderen* alatt vólt ütközeteknek. *Ninwegen* és *Wageningen* mellett szolgált nékiek a' szerentse, ottan mind a' batteriákat el vették, mind *Arnheimból* ki nyomták az Austriai seregeket; annakutánna oldalról vévén az Anglusokat és Hannoveránusokat, sok embert el vesztegettek közülök — már most a' *Waal* vizének mind a' két partya hatalmokban vagyon. — *Pichegru* Generál *Cuylenburgig* ment, oda vitte kvártélyát is által. — A' Cs. K. seregek a' Rénushoz, az Anglusok, Hannoveránusok, Hassusok, és Fr. emigránsokból álló legiók pedig a' N. Birodalom határaihoz vonták magokat.

Amsterdamból így írnak *Jan. 14 ikén*: A' határainkról jött tudósítások naponként mind szomorúbbak. — Mindenütt özön viz módjára terjednek ki a' Frantziák. — A' köztünk támadott félelmet, és nyughatalanságot le nem lehet írni — a' honnyaikból ki futottaknak és hozzánk jötteknek száma mind úntalan szaporodik. — A' Frantzia könnyű seregek, nevezetessen a' veres huszárok közel vagynak *Utrecht*hez. Az oda való polgári előjárók capitulatiót küldöttek eleikbe, azt adván okúl, hogy ámbár egész tartományok fel kellyen is ellenek, még sem akadályoztathatják meg előmeneteleikben. — *Pichegru* Generálhoz küldött biztosaik által arra kérték őtet, hogy addig is míg Fr. seregek mennének oda bé, engedje meg a' Hollandus őrizetnek ott maradását, különben nagy rendetlenség és zűrzavar fog várásokban támadni. A' Hollandiai Karok és Ren-

dek is követeket küldöttek hozzája. — Nyóltz nap alatt el válik dolgunk.

A' későbbi Hollandiai levelek épen olly szomorú hangon beszélnek, mint az elsőbbek. Egy, *Jan. 17 ikén* költ Hágai levél ekként panaszokodik: Valósággal három biztosokat küldött *Utrecht* városa a' Frantzia Generalitáshoz, olly fel tétellel, hogy az egész tartományt készek annak által adni. — Egészlen oda vagyunk — mindeneket el foglalt a' félelem — mindenünnen ki futnak a' lakosok, nints a' ki meg mentse őket a' veszedelemtől — a' helytartó fejedelemnek egész familiája nyakra före készűi — minden féltő jószágait rakásra rakta — maga a' Fejedelem a' Hertzogenbuschba küldetett követjeinek vissza téréséig itt fog mulatni, hogyha kivánt választ nem veszen, maga is követni fogja familiáját.

Amsterdamból így írnak *Jan. 16 ikén*: Mint-hogy semmi reménységünk nem lehet az ellenség markából való meg szabadulásunkhoz, és mivel az egyesült seregek is kéntelenítettek magokat hátráb húzni, bizonyossan felnyittatnak kapuink a' győzedelmes Frantziák előtt. — Harmad naptól fogva 2000 honnyaiából ki futott szekér lakosoknál több jött ide, a' kik rész szerént itt maradtak, rész szerént pedig tovább mentek javaiknál és életeknek meg mentése végett. — Kétség kívül minden Belgiomi tartományok capitulálni fognak a' Frantziákkal.

Hadi Történetek.

A' melly tudósítást Gr. *Clerfuyt* hadi Tár-mester, *Mühlheimi* fő kvártélyából *Jan. 21 ikén* küldött a' Felséges udvari hadi Kancelláriához, az is az egyesült seregek, és Frantziák közt *Jan. 9 ik* napjától fogva, 18-ikig történt hadi dolgokat, és a' Hollandiai respublikának jelenvaló szomorú állapotát tárgyazza. *Jan. 9 ikén*, így

szól ez a' tudósítás, a' *Leck* vizén túl vólt az *Anglus* armádiának jobb szárnya, külső őrállói *Lingen* mellett állottak, a' *Hannoveránusok*, és egynehány *Anglus* *Batallionok* *Wageningennel* által ellenben a' *Rénusig*, *Ninwégennel* által ellenben pedig a' *Waal* vizéig terjeszkedtenek ki. — Az ellenségnek *Thielből* és *Ochtenből* való kiűztetése *Abercrombie* *Anglus* *Generálra* bizattott. — E' végre *Jan. 9* ikén este, egy *batallion* *Kaunitz*, és egy *batallion* *Brechainville* regementiből küldetett hozzája. — Az említett *Anglus* *Generálisnak* *Jan. 10* ikén, jókor reggel *Ochten* alá lett menetelekor, két *batteriat* foglaltak el a' *Franziák*, és a' *Knovsenburgi* erősségből is ki nyomták az *Anglusokat*.

Ugyan azon órában nagy ágyú ropogást hallván *Abercrombie* *Generál* *Huessen* felől, megállapodott, kívánván tudni, mi történt legyen ottan. — Értésére esvén, hogy az ottan lévő *Kaunitz* *batallionnya* el nyomattatott, vissza tért a' kormánya alatt lévő három *colonnével*, és mindjárt akkor által költözvén a' *Rénuson* *Oesterbek* és *Dornevert* közé állította a' *Hannoveránusokat*, *Wageningen* és *Grep* közzé a' *Kaunitz* és *Brechainville* *batallionnyait*, *Rheenen* mellé pedig az *Anglusokat*. — *Hammerstein* *Hannoveranus* *Generál*, a' *Waal* vize mellé vonúlt *Anglusokkal* és *Hannoveránusokkal* *Elst* mellett állapodott meg. A' *Bemmel* és *Waal* mellett készített *batteriákban* *Cs. K.* *gyalogság* feküdt. —

Leg elsőben is a' 7 és 8 sántzra rohant egy *Fr. colonne*, más pedig a' 4 ikre és 5 ikre — a' két elsőbbet mingyárt elfoglalták, a' 4 iket oda kellett hagyni, a' 3 ikát 5 ikét és 4 diket sokáig védelmezték az *Austriakusok*. — *B. Alvinzzy* *hadi Tármester*, a' ki ezen történetben nagy bátorsággal és okossággal viselte magát, dél előtt 9 órakor, maga is bé ment a' 2 ik és 3 ik sántzba, *Gyulai* *regementjéből* egy *batalliont* *Pandern*, egymás *batalliont* pedig a' *Stuárt* *regementjéből*

a' hid védelmezésére küldött. — Azomban egy rakás Frantzia Bommeltől *Gent* felé nyomult, más tsuport pedig a' *Waal* vizén való által menetelre törekedett, a' kiket lehetetlen vólt az egyesült seregeknek nagy lankadtsága, és töltéseiknek elfogyása miatt, szándékjokban továbbá meg akadályoztatni.

Még is mindazáltal ismét öszve gyűjtötte B. *Alvintzy* vízfőze veretett seregeit *Huthuysen* és *Gent* közt, és önnön maga vezérlette őket a' harmadig sántz ellen, a' honnan ki is nyomta, és a' *Waal* vizén is által üzte a' Frantziákat. — Ugyan akkor B. *Werne* F. M. Lajtinánt is egy ősztyált vitt a' *Gyulay* regementéből a' második sántz ellen, és ő is hasonló szerentsével élt. — Mäsfelöl a' Cs. K. zsoldban lévő Sax nevű Fr. huszár regementnek Oberstere *Gottesheim* ment a' *Bemmelben* vólt ellenség ellen, ki nyomta azt eleinte, hanem több több menvén ellene, kénytelen vólt azt ismét által engedni,

Egy darabig mind az egyik, mind a' másik rész meg szünt a' viadaltól, hanem dél után 4 órakor, mintegy 11000 ember küdettetvén *Moreau* Generál által a' Frantziáknak segítségül, három colonnében indultak által a' *Waal* vizén, és ambár mind itt, mind amott sokáig tartoztatták légyen is őket a' Cs. K. gyalog vitézek; de mivel mind úntalan szaporodott az ellenségnek száma, végtére jelt adatott B. *Alvintzy* a' vízfőze menetelre, és *Arnheimba*'s *Huessenbe* vonta bé magát, B. *Werne* F. M. Lajtinánt pedig *Pandernbe*, minekutánna a' tsillag nevű sántzban lévő Hollandus ágyúknak sütő lyukaikba vas szegeket veretett vólna. — És így mind ezt, mind a' több sántzokat elfoglaltatták a' *Waalon* túl a' Frantziák, és *Huessentől* fogva *Lingeig* cordont vonták a' *Rénus* túlsó partyán. (Az itt nevezett helységek a' *Waal* és *Rénus* vizei közt fekvő tartományban vagynak *Clivián* alól, *Utrecht* et *Hollandia* felé.)

Az ezen harmadnapig tartott tsatában el hűl-
lott, sebbe esett, el fogatott, és el tévelyedett
Austriai vitézeknek száma 250 emberre tétetik, az
ellenségé pedig 1500-ra — *Jan. 13 ikán* ismét mo-
zogni kezdettek a' Frantziák a' Rénus túlsó par-
tyán, melly miatt szüntelen fegyverben kellett
a' Cs. K. seregeknek állani — más nap az *Elden-*
ni, *Rantviki* és *Huesseni* tanyákat is el foglalták,
és mivel előre el láttak azt az egyesült seregek-
nek vezérjei, hogy az ellenség tovább is folytat-
ni fogja győzödelmeit, a' Hannoveránusok *Wa-*
geningen és *Grep* alá, az Anglusok *Amersfortba*
az *Urecht*i tartományba, végtére az Austriakusok
az *Issel* vize háta mege vonták magokat.

Azonközben a' Hollandiai tartományba bé-
nyomú't Frantziák is mind bellyebb bellyebb men-
tenek abba bé, és sebes lépésekkel mentenek *Rot-*
terdám, és *Amsterdám* felé. Illyen szoros kör-
nyü állások közt sebes postát küldvén az Orá-
niai örökös hertzeg *B. Alvintzyhez*, és az Anglus
Hannoveránus Generálisokhoz, egynehány ezer-
ből álló segítséget kívánt magának küldettetni.
Küldettek is mind a' Cs. K. mind az Anglus se-
regektől; de mivel mind az *Urecht*i, mind a'
Hollandiai tartományok deputátusokat küldöttek
a' Frantzia vezérek eleibe, és arra kötelezték
magokat, hogy a' Frantziákan kívül, semmi ide-
gen seregeket nem botsátanak bé kapuikon, *Wal-*
woden Hannoveránus Generál meg állapodott
Amersfortban.

Jan. 17 ikén délután ismét három colonné-
ben indút ki az ellenség *Heussenből* és *Eldenből*
Arnheim felé, olly fel tétellel, hogy az ott vólt
seregeket *Doeshurgtól* el szakaszsa, és egészen
bé zárja az elsőbet. Értésére adatván az ellen-
ségnek ezen szándéka *Gr. Clerfayt* hadi Tármes-
ternek, mivel igen rossz védelemző állapotban
találta *Arnheimot*, még a' nap este ki marsirozni pa-
rantsolta onnan a' Cs. Kir. seregeket. Mindjárt
akkor fel kérte a' várost *Vandamine* Fr. Gene-
rál a' benn lévő Hollandus kormányozótól Gróf

Rechter Generáltól. Ez is jói látván annak megtarthatására való lehetetlenséget, tellyesítette a' Fr. vezérnek kívánságát, a' ki más nap reggel, ú. m. Jan. 18 ikán minden lárma és rendetlenség nélkül bé marsirozott abba.

B. *Alvintzy* hadi Tármaster, a' ki ezen hofszas tsatazásnak szemmel látott tanúbizonysága, és az ott lévő Cs. K. corpusnak vezére vala, különösen magasztallya B. *Werneck* F. M. Lajtinántnak, B. *Gottesheim* Obersternek, és a' Generálkvártély Stábtól való *Pohaszka* fő Strázsa mesternek rendkívül való vitézségeket, hadi okosságokat, vigyázóságokat, és Fejedelmeknek tartozó hiv szogálatttyokat, a' kik nemtsak ekkor, hanem más hadi történetekben is meg különböztették magokat. — Dicsisi *Volckmann* és *Pothornyai* kapitányoknak szemébe ötlött vitézi bátorságokat is.

Egy Jan. 18-ikán költ Moguntziai levélből azt olvassuk, hogy a' Párisi Conventnek azon környéken táborozó Fr. armádiánál lévő biztosat, a' *Thionvillei Merlint*, a' ki a' Cs. K. seregeknek recognoscirozására ki ment, *Weisenau* alatt el tsipték a' *Wurmzer* vitéz huszárjai, hanem egy egész escadron Frantzia lovasság menvén segítségére, ki mentették ötet a' fogságból. — Oldal fegyverét mindazáltal tsak ugyan el hozták magokkal huszárjaink. Dél után 4. órakor bombákkal töretett bé a' *Rénus* jege a' *Weisenau*i sánctzok mellett. — Igen sok desertorok jöttek hozzánk által a' Frantziáktól, kiváltképen a' stutzosok közül, a' kik egyenlőképen azt beszélték, hogy az eddig ott vólt Fr. batallionok, pihent seregek által fognak fel váltatni. — *Manheim* alatt egészen által állott a' *Rénus* vize, melly miatt éjjeli nappali vigyázatban vagynak az ott fekvő őriző seregek. — *Károly* fő hertzeg oda hagyta Heidelbergát. — Már itt van Bétsben, tegnap múlt egy hete estéli 5 órakor érkezett ide.

Jan. 21 ikén, mellyen t. i. néhai *XVI Lajos* szerentsétlen Frantzia király ártatlan életet elvezette, nagy lárma hallatott a' Frantzia ármadiánál, kétségkívül annak emlékezetét inneplették meg pátrioták. Ne hogy részeg fővel valamit próbállyanak, egész nap fegyver alatt vóltanak *Mörlendorf* Feldmarsál parantsolattyaából a' Prussus seregek.

Nagy Britannia.

Fagel úr és két más fő Hollandus urak, egy hollandus kurirnak *Londonba* lett érkezése után, hozzás conferentziát tartottak *Pith* ministerrel — A' *Glocesteri* hertzeg *Wilhelm*, a' királynak harmadik szülött fia a' Hollandiában lévő Angliai ármadiától haza ment. — Az ennekelötte Frantzia szolgálatban vólt Hybernusokból áll négy regement a' Britanniai szolgálatban fog maradni, és hat regementre szaporítatni, montirjok szinte olyan lézzen, mint vólt a' Frantzia szolgálatban, és mivel töbnire mind catholicus keresztyenyek, catholicus tábori papok rendeltettek hozzájuk. — Londonban 60000 emigráns Frantziáknak való hadi köntös, és 40000 téli ló patkó, vagy inkább vas czizma készitetett, minden lóra 4 pár, mi végre, nem tudatik. — Angliában is annyi hó esett ez idén mindenütt, a' mennyi régtől fogva nem láttatott. — Az utak tsaknem mindenütt járhatatlanokká lettek, mind a' mezőkben, mind a' városokban és helységeken, még *Londonban* magában is mély a' hó, allig lehet az miatta utazkon járni. — A' szegényeknek tápláltatásokra nagy summa pénzt adtanak öszve a' tehetős lakosok és urak. — A' kenyér nagyon szük és drága *Londonban*, mellynek kiváltképen való oka a' Lengyel országai insurrectió — sem innen, sem Amerikából semmi gabona nem vitetik Angliába, a' honnan ennekelötte, sok ezer gobonával terhes hajók mentenek oda. — A' Gróf *Howe* kórmányára bizatott Angliai flotta, mellynek még *Jan.*

6 ikán ki kellett volna indulni az Amérikából jövő kereskedő hajóknak védelmezésére és kisírésére, még most is a' *Portsmuthi* ki kötő helyben mulat. — A' napkeleti Indiára menendő flotta már készen van.

Jan. 3 ik napján tartatott parlamentális gyűlésben elő vétetvén e' folyó esztendőben folytatandó hadakozásra szükséges költségek dolga, mind a' felső, mind az alsó parlamentomban nagy lárma esett. — A' felsőben *Landsdowne* Marchio igen tsipős órátiót mondott a' ministerium ellen: Örvendek, *úgymond*, hogy mind az el múlt, mind e' folyó esztendőben protestálhatok a' mostani veszedelmes hadakozás ellen — hol vagynak a' hazánk kívül küldetett ármádiáink? va ósággal nem az élőknek, hanem a' megholtaknak országában — hadi tiszteink nem érdemlik ezen nevezetet, mindnyájan gyermekek, olyanok, a' kik nem régen tették le kezeikből *Ovidiusnak* metamorphosisát, és magok is bámúlnak rajta, hogy vers olvasókból és írókból kapitányokká és Obersterekké változtanak által — granatérosaink pedig mindnyájan invalidusokká lettenek. — Mindenütt győzedelmeskedik a' *Frantzia* respublika. — *Korsika* Pith ministernek legkedvesebb szemefénye már is veszedelemben forog, nem sokáig fogja magát abban gyönyörködtetni — azt gondolta, hogy halhatatlan hírt's nevet fog magának az által szerezni, azomban féltő, hogy ellenkezöképen ne történnyen a' dolog. — Hogyha *Hollandia* velek békességet tsinálni kéntelenéttetik, mitsoda fel tételekkel fogják azt meg nyerni, nem a' meg győzettek, hanem a' győzedelmesek fogják azt meg határozni. — Minekutánna a' *Rénus* által fagyott, az *Arnheimi* hidat öszve rontották az úszkáló jég darabok, igen könnyű lészzen nékiek a' *Waal* vizén által menni és szerentsétlen kavalleriánkat öszve áprítani. —

Frantzia Ország.

A' Jan. 14 ik napján tartatott gyűlésben egy szólott *Dumont*: ideje, *úgymond*, hogy felnyilt szemekkel vigyázzon a' Convent néhány Európai fejedelmeknek kémjeire, a' kik szüntelen azon dolgoznak, hogy belső hadat indíthassanak a' hazafiak közt. — Szükség ezen vérszopó, félelmet okozó, és tékozló emberek ellen fel támadni, 's halálra üldözni őket, constitutióukat továbbra is fenn tartani, és a' múlt Jul. 27-ik napján támadt revolutiókat (ekkor ö'ettetett meg *Robespierre*, tizimborás társaival együtt) álhatalos lépésekkel követni. — Látvánök azt, hogy hajlandók vagytok a' békességre, és a' köz boldogságnak erős lábára való állítására, meg akarják jó szándékaitokat gátolni. — Nosza esküdjetek meg mindnyájan a' *Robespieristának* halálig való ü'döztetésekre. — *Dumontnak* és a' *Thionvillei Merlinnek* javaslására azt végzette a' Convent: 1) Hogy a' melly nemzeti képviselő a' másikat *Royalistának* nevezénde, azonnal tsukatasson bé az *Abtay* tömlötzházba. 2) Hogy a' *Parisi* nemzeti gárdisták seregéből minden tisztt, a' ki *Robespier* követője, küldetessen ki. 3) Hogy *Jan. 21* ik napja az egész nemzet által innepeltessen meg. 4) Hogy azok a' kenyér sütők, a' kik kenyeret sütni nem akarnak, és azt hirlelik a' nép közt, hogy szűk a' gabona, vetessenek a' tömlötzőkre. 5) Hogy a' köz jóra ügyelő *commissionának* szüntelen gondja legyen elegendő eleségnek bé szereztetésére. 6) Hogy *Kellermann* Generális bocsátasson szabadon, fizetessen ki eddig a' kaszszába maradt zsoldja, és állitasson vissza hivatallyába adandó alkalmatossággal.

A' Jan. 15 ikén, egy adjutáns 's két köz katonája jelenvéa meg a' Convent gyűlésének gátorja előtt 19 zászlót mutattak bé, a' mellyeket t. i. nyert az északi Frantzia armádia ellenségeitől — *Richard* arról tett jelentést a' köz jóra ügyelő

commissiõnak képében, hogy a' Pyrenénsi Frantzia armádia újabbán szép elõmeneteleket tett Spanyol Országban, nevezetessen, hogy *Katalõniában*, mind Rosást mind a' Sz. Háromság nevű erõsséget el foglalta — hogy az északi armádia diadalmaskodott a' respublika ellenségein; hogy a' *Ninwegen* mellett lévõ hartzban 120, a' *Bommeli* szigeten 171, *Graveben* pedig 164 ágyúkat nyert, (de talán csak a' papiroson); és hogy az utolsó erõségben 800 mázsa puska port, é. 4000 flintát talált. — Ezen való örömében azt vezette a' Convent, hogy mind az északi, mind a' Pyrenénsi armédiák igen érdemesekké tették magokat hazájok éránt, és hogy az ott jelenlévõ két köz katona, kik mind ketten egy egy zászlót nyertenek, emeltessenek hadi tisztségre. Mind ezeket, mind az adjutánt meg ölelvén az elõüiõ, atyafiságos tsókokat tapasztott pofáikra. — Generál *Miranda* is, a' ki t. i. *Dümurier* vezérlése alatt *Mastrichtnak* ostromát félbe szakasztotta, s e' miatt a' vele való titkos czimborazással vádoltatott, és tömlõtzre vettetett, most már szabadon botsáttatott.

Nemtsak a' Rojalistákra, hanem azoknak vezérjekre *Charretes* Generálra is ki terjesztetett a' Convent által ki hirdettetett amnestia. — Hogyha 10 nappal az amnestiával való meg kínáltatása után vissza térend a' respublika hiveségére, úgy semmi baja nem lesz, hogyha pedig nem, tehát a' haza örökös ellenségének fog tartattatni, és ez után is üldöztetni.

Elegyes Tudósítások.

A' múlt Decemberben, minden Amérikai hajók meg tartóztattak és meg vizsgálattak a' Britanniai harminczadókön, és kéz irással köte eztek arra, hogy semmiféle dolgot nem fognak a' Frantziák számára vinni. — Miként egyezhessen meg e' dolog az Amérikai Státusokkal nem régen

kötött commercialis tractával, a' melly meg erősítés végett most szinte Filadelfia felé való útban vagon, meg nem foghattuk. — Egy *Laharpe* nevű tudóst tett a' Párisi Convent a' nemzeti könyvtárnak fő gondviselőjévé *Lefevre*-helyett, a' ki nem szenvedhetvén az ott tapasztaltatott pénzbeli tékozlást, önként le-tette hivatallyát. — *Laharpe* ugyan jó Frantzia poéta, de még is sokan kétekednek arról, hogy ő egy olly rakott könyvtárnak igazgatására alkalmas lehessen. — *Charrete*-nek a' Rojalisták híres vezérjének testvér huga, a' Vendei háborúnak ki ütésétől fogva szüntelen Nantesben vólt, de incognito, az az, senkinek ki nem adta magát, ki légyen. — Semmi jövedelme nem lévén, varrása által táplálgatta életét. — Most már, minekutánna amnestiát hirdettetett vólna ki a' Párisi Convent a' Vendei osztályban, magát mások előtt ki nyilatkoztatta, és mindenek által igen barátságossan fogadtatott. — A' Párisi dámák különös formán szoktak mostan öltözködni. — Úgy hallatik, hogy *Grodno*ban gyűllést fognak a' szomszéd fejedelmeknek követjeik tartani, 's ottan fog Lengyel Országnek jövendőbéli sorsa meg határozatni. Nemcsak Hollandiából, hanem Spanyól Országból is követek küldettek Párisba. — A' Prussiai király nagy summa pénzt osztogattatott ki új esztendő napján az el húlott katonák özvegyei és árvái közt.

Erdély Ország.

Hunyad Vármegyéből Jan. 12 ikén: Egy *Gura-Dobri* nevű faluban lakó házas chirurgus tellyes-séggel nem szerette a' feleségét, e' pedig ötet rendkívül. Történt a' múlt esztendőnek utolsó napján, hogy dél előtt el ájúlván az aszszony, darab ideig semmi érzékenységet nem lehetett benne érezni. Meg örülvén ezen a' férje, hirtelen meg vonatta a' harangokat, maga pedig az asz-taloshoz futott koporsót tsináltatni. Az alatt felébredvén az aszszony ájulásából, tudakozza a'

szolgáló leánytól, kinek és miért vonattak meg a' harangok: a' te tisztességedre, *úgymond amaz*, édes afiszonyom, mivel hólnak lenni vélt a' férjed; melly feleleten meg boszszonkodván a' halottaiból fel támadt afiszony, fekvő helyéről fel ugrott, 's mérgében fel és alá járt a' szobájában. Azomban az örömmel el tölt férj is bé dobánván a' szobába, talpon állva talállya meg hólnak lenni gondolt feleségét, kinek látására nemcsak meg reitent, hanem a' földre leroggyanván egyszeriben szörnyű halált holt, és harmad nap múlván nem a' férj gyűlölt feleségét, hanem ez szeretett férjét temette a' sirbe.

Olly nagy és kemény telet, mint minémű van most a' meleg climájú Hunyad vármegyében, nem ért a' mostani emberi nyom, a' malmok mindenütt el fagytak, a' maros vizén öt arasz mélységű a' jég, mellyre még edeig senki sem emlékezhetik, a' maros vize alól zavaros, a' jég pedig szép tiszta.

Ugyan ezen Hunyad Vármegyében, Sz. András nevű faluban este felé meg itattya egy szegény ember a' *Tserna* nevű folyó vizen a' tehénét, és midőn le fekünni készülne, kimegyen az istállóba, hogy étzakára enni adjon marhájának, de imé dögölve talállya a' szegény párát. Megnyúzatván azt, az estéli hideg vizet jéggé válva találta a' gyomrában. — És így a' bélnek természeti melegsége sem melegíthette meg a' viznek szörnyű hidegségét.

Karátson harmad napján, néhány nemes hajadonok, néhai Tiszt. Incze István Esperest uram özvegye tanítása és igazgatása alatt, egy szép magyar komédiát jádzottanak el a' praetoriális ház palotájában, a' Dévai lakosoknak tökéletes meg elégedésével, és olly kellemetesen producáltak a' *Théséus* számkivetése alatt folyt *Hipolitusnak Fédrával* való ügyét, hogy a' múlt nyá-

ron, ugyan ezen darabot jádzott N. Enyedi Col-
légiumban tanuló nemes ifjuság, és deákság sem
lépett eleikbe.

Austriai Belgiom.

A' Gráveben vólt Hollandus őriző sereg, így
szóll egy Brüsszeli levél múlt hólnapnak utólsó
napján ment itten átal, a' melly Fr. Országba
vitetik fogságra. A' mi bóldogtalan tartomá-
nyunk, egy idegen nemzettel sem kereskedhetik,
Frantzia Országból is, néhány luxusra tartozó
dolognál egyebet nem vehet, azt is pedig ezer
meg ezer akadályok közt. — Földünknek termé-
se mind requisitió alá vettetett; és így rövid idő
múlva még azok is nagy szükségben lesznek, a'
mikkel ennekelőtte bővölködtünk — lehetetlen
Belgiomnak az éhséget el kerülni, már is olly
roszsz kenyeret sűtnek a' sűtők, hogy a' leg éhe-
sebb ember is allig emésztheti meg.

* * *

Az az Angliai nyelv tanító mester, a' kire
esett vala a' szegény *Végheli* kapitány meg ölete-
tése miatt, az első gyanúság, ártatlannak lenni
találtatván, szabadon botsáttatott.

D. D. S.